

Bryssel, 29. syyskuuta 2026
(OR. en)

13800/26

ATO 49

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	29. syyskuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 512 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE neuvoston direktiivin 2011/70/EURATOM täytäntöönpanon edistymisestä ja inventaario yhteisön alueella olevasta radioaktiivisesta jätteestä ja käytetystä ydinpolttoaineesta sekä tulevaisuudennäkymistä NELJÄS KERTOMUS

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 512 final.

Liite: COM(2026) 512 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 29.9.2026
COM(2026) 512 final

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

neuvoston direktiivin 2011/70/EURATOM täytäntöönpanon edistymisestä ja inventaario yhteisön alueella olevasta radioaktiivisesta jätteestä ja käytetystä ydinpolttoaineesta sekä tulevaisuudennäkymistä

NELJÄS KERTOMUS

{SWD(2026) 285 final} - {SWD(2026) 286 final}

1	JOHDANTO.....	3
2	RADIOAKTIIVINEN JÄTE JA KÄYTETTY YDINPOLTTOAINE EUROOPAN UNIONISSA	4
2.1	Radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen alkuperä	4
2.2	Inventaarioarviot	4
3	RADIOAKTIIVISEN JÄTTEEN JA KÄYTETYN YDINPOLTTOAINEEN TURVALLINEN JA VASTUULLINEN HUOLTO	5
3.1	Kansalliset kehykset ja ohjelmat	5
3.2	Toimivaltaiset viranomaiset	6
3.3	Kiertotalous- ja loppusijoituskäytännöt.....	6
3.4	Kustannusarviot ja rahoitus	7
3.5	Ohjelmien seuranta ja raportointi	8
3.6	Avoimuus ja yleisön osallistuminen.....	8
4	PÄÄTELMÄT.....	8

1 JOHDANTO

Yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen¹ ja radioaktiivisen jätteen² vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom³, jäljempänä 'direktiivi', 14 artiklan 2 kohdan mukaan komissio toimittaa säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle

- kertomuksen direktiivin täytäntöönpanon edistymisestä sekä
- inventaarion Euroopan atomienergiayhteisön, jäljempänä 'yhteisö', alueella olevasta radioaktiivisesta jätteestä ja käytetystä ydinpolttoaineesta sekä tulevaisuudennäkymistä.

Komission antamat tiedot perustuvat jäsenvaltioiden kansallisiin kertomuksiin, jotka on direktiivin 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitettava joka kolmas vuosi. Jäsenvaltioiden viimeisin raportoinnin määräaika oli 23. elokuuta 2024. Tämä on neljäs kertomus, ja se kattaa vuodet 2021–2023. Kertomukseen liittyy kaksi komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa:

- Yhdessä esitellään kokonaistilannetta yhteisössä kansallisten kertomusten pohjalta tehtyjen komission analyysien perusteella.
- Toinen koskee yhteisön inventaariota radioaktiivisesta jätteestä ja käytetystä ydinpolttoaineesta ja tulevaisuudennäkymiä. Asiakirjan viitepäivämäärä oli joulukuussa 2023.

Komissio on aiemmin esittänyt kolme edistymiskertomusta vuosina 2017, 2019 ja 2024, ja niissä kussakin esitettiin kattava yleiskatsaus direktiivin täytäntöönpanoon. Raportoitavana on vain vähän muutoksia tai kehitystä verrattuna vuoden 2024 kertomuksessa⁴ esitettyyn tilanteeseen; näin ollen suurin osa komission päätelmistä pätee edelleen. Komissio käynnisti vuonna 2025 direktiivin arvioinnin sekä radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta annetun neuvoston direktiivin 2006/117/Euratom arvioinnin.⁵

Kertomuksen kohdassa 2 esitetään yleiskatsaus radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen inventaarioista yhteisössä. Kohdassa 3 esitetään tiivistetysti arvio

¹ Käytetty ydinpolttoaine on 'ydinpolttoainetta, joka on säteilytetty reaktorin sydämessä ja pysyvästi poistettu sieltä' (direktiivin 3 artiklan 11 kohta) ja jota ei enää voida käyttää nykyisessä muodossaan. Sitä syntyy, kun ydinreaktoreita käytetään voimantuotannossa, tutkimustyössä, koulutuksessa ja demonstroinnissa.

² Radioaktiivinen jäte on 'sellaista kaasumaisessa, nestemäisessä tai kiinteässä muodossa olevaa radioaktiivista ainetta', jolle ei nähdä tai harkita 'mitään jatkokäyttöä' (direktiivin 3 artiklan 7 kohta) ja joka on luokiteltu radioaktiiviseksi jätteeksi. Jätettä syntyy ydinvoimalaitosten sähköntuotannossa tai muussa kuin voimantuotantoon liittyvässä käytössä, kun radioaktiivisia aineita hyödynnetään lääketieteessä, tutkimuksessa, teollisuuden ja maatalouden tarkoituksiin. Ks. direktiivissä tarkoitettujen muiden tärkeiden konseptien, kuten varastoinnin ja loppusijoituksen, määritelmät komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa SWD(2026) 286 Progress of Implementation of Council Directive 2011/70/Euratom.

³ Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2011, yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten (EUVL L 199, 2.8.2011, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/70/oj>).

⁴ Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille neuvoston direktiivin 2011/70/EURATOM täytäntöönpanon edistymisestä ja inventaario yhteisön alueella olevasta radioaktiivisesta jätteestä ja käytetystä ydinpolttoaineesta sekä tulevaisuudennäkymistä, kolmas kertomus, [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2024\)197&lang=fi](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2024)197&lang=fi).

⁵ Arviointiprosessiin sisältyivät myös kannanottoopyyntö ja julkinen kuuleminen (2026): <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14619-Radioaktiivista-jatetta-ja-radioaktiivisen-jatteen-siirtoja-koskevat-direktiivit-arviointi-fi>.

kansallisten kehysten ja ohjelmien täytäntöönpanon nykytilasta direktiivin puitteissa sekä tuodaan esiin viimeaikainen edistyminen ja ratkaisematta olevat haasteet.

2 RADIOAKTIIVINEN JÄTE JA KÄYTETTY YDINPOLTTOAINE EUROOPAN UNIONISSA

2.1 Radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen alkuperä

Kaikki jäsenvaltiot tuottavat radioaktiivista jätettä monenlaisessa toiminnassa, joka vaihtelee lääketieteen sovelluksista sähköntuotantoon. Suurin osa radioaktiivisesta jätteestä on peräisin ydinvoimalaitoksista ja ydinpolttoainekiertoa liittyvästä toiminnasta, kun taas radioaktiivisten aineiden muu kuin energiantuotantoon liittyvä käyttö tuottaa pienempiä määriä radioaktiivista jätettä.

Jokainen jäsenvaltio päättää itse omasta energialähteiden valinnastaan. Vuonna 2023 ydinvoimalaitoksia oli toiminnassa 12 maassa⁶. Kolme muuta jäsenvaltiota, Italia, Liettua ja Saksa, olivat lopettaneet ydinvoimaohjelmansa ja olivat poistamassa ydinlaitoksiaan käytöstä.

Vuonna 2023 toiminnassa oli 101⁷ ydinreaktoria, 74 ydinreaktoria oli suljettu pysyvästi ja niiden käytöstäpoisto oli käynnissä ja kolme oli poistettu kokonaan käytöstä. Lisäksi toiminnassa oli 30 tutkimusreaktoria 12 maassa.⁸

Yhteensä 17 jäsenvaltiota käsittelee tällä hetkellä käytettyä ydinpolttoainetta alueellaan.

Ydinvoimalaitosten käytöstäpoisto on merkittävä toiminta-ala Euroopan ydinteollisuudessa. Ydinlaitosten käytöstäpoisto on käynnissä neljäsosassa jäsenvaltioista, ja käytöstäpoiston seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen määrä kasvaa.

2.2 Inventaarioarviot

Vuoden 2023 loppuun mennessä EU:n alueella olevan radioaktiivisen jätteen arvioitu kokonaismäärä oli **2 593 000 m³** (lisäystä 11 % edelliseen raportointikauteen verrattuna, mikä vastaa alle 65 000 m³:n keskimääräistä vuosituotantoa). Taulukossa 1 on yleiskatsaus radioaktiivisen jätteen määrästä vuonna 2023 verrattuna vuoden 2019 määrään. Tästä jätteestä noin 66 prosenttia (1 692 000 m³) oli loppusijoitettu ja 34 prosenttia (901 000 m³) oli varastoitu eli edellytti lisähuoltoa. Vuoden 2023 loppuun mennessä EU:n radioaktiivisen jätteen inventaarion kokonaismäärästä 99,5 prosenttia oli peräisin 15 jäsenvaltiosta⁹, joilla oli ydinvoimaohjelma.

Useimmat jäsenvaltiot ovat esittäneet radioaktiivisen jätteen inventaarionsa käyttäen Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) turvallisuusoppaassa GSG-1¹⁰ määritettyä luokitusjärjestelmää tai toimittaneet matriisit, joiden avulla niiden kansallisen

⁶ Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Ranska, Romania, Ruotsi, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tšekki ja Unkari. Lisäksi Kroatia omistaa osan Krskon ydinvoimalaitoksesta yhdessä Slovenian kanssa, vaikka sen omien rajojen sisällä ei ole ydinvoimalaitosta.

⁷ Ks. IAEA:n PRIS-tietokanta: <https://www.iaea.org/pris>.

⁸ Ks. IAEA:n tutkimusreaktoritietokanta: <https://nucleus.iaea.org/rpdb/home#/home>.

⁹ Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Italia, Liettua, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tšekki ja Unkari.

¹⁰ Classification of Radioactive Waste, General Safety Guide, IAEA, Wien, 2009.

luokittelujärjestelmän tiedot voidaan muuntaa IAEA:n suosittelman luokittelujärjestelmän mukaisiksi. Useimmat maat käyttivät lisäksi kansallisista inventaarioista raportointiin yhdenmukaistettuja tietoja, jotka komissio, IAEA ja OECD:n ydinenergiajärjestö olivat valmistelleet yhdessä.

Tiedot osoittavat, että maissa, joissa erittäin matala-aktiivisen jätteen (VLLW) ja matala-aktiivisen jätteen (LLW) loppusijoitusmenetelmiä on käytettävissä, prosessi jätteen syntymisestä loppusijoitukseen näyttäisi yleisesti ottaen toimivan hyvin. Näin ei kuitenkaan ole keskiaktiivisen jätteen (ILW), korkea-aktiivisen jätteen (HLW) ja käytetyn ydinpolttoaineen osalta, sillä näiden jäteluokkien käsittelyyn ei tällä hetkellä ole toiminnassa olevia loppusijoituslaitoksia.

Taulukko 1: Radioaktiivisen jätteen määrä EU:ssa vuosina 2019 ja 2023

Jätteet	EU:n radioaktiivisen jätteen määrät (m ³ , pyöristettynä tuhansiin*)					
Luokka	Varastoitu		Loppusijoitettu		Yhteensä	
Vuosi	2019	2023	2019	2023	2019	2023
VLLW	233 000	303 000	462 000	558 000	695 000	861 000
LLW	353 000	381 000	1 068 000	1 109 000	1 421 000	1 491 000
ILW	191 000	211 000	22 000	25 000	213 000	236 000
HLW	4 800	5 200	0	0	4 800	5 200
Yhteensä (m³)	782 000	901 000	1 552 000	1 692 000	2 334 000	2 593 000

* poikkeuksena korkea-aktiivinen jäte (HLW), joka pyöristetään satoihin.

Vuoden 2023 loppuun mennessä EU:n alueella oli varastoituna noin **59 500 tHM** käytettyä ydinpolttoainetta (noin 6 % enemmän kuin vuonna 2019). Kaikki EU:n alueella oleva käytetty ydinpolttoaine on tällä hetkellä varastoituna, koska missään päin maailmaa ei ole toiminnassa siviilikäytössä olevaa käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitosta. Pieniä määriä käytettyä ydinpolttoainetta lähetetään edelleen jälleenkäsiteltäväksi EU:n ulkopuolelle, minkä vuoksi jälleenkäsittelyssä syntyvän radioaktiivisen jätteen odotetaan palautuvan EU:hun viimeistään tulevana vuosikymmeninä.

3 RADIOAKTIIVISEN JÄTTEEN JA KÄYTETYN YDINPOLTTOAINEEN TURVALLINEN JA VASTUULLINEN HUOLTO

3.1 Kansalliset kehykset ja ohjelmat

Kansalliset kehykset ovat yleisesti ottaen jatkaneet kehittymistään viime vuosina koko EU:ssa. Itsearviointit, joita kansainväliset vertaisarviointit ovat tukeneet, ovat osoittautuneet yhdeksi tämän myönteisen kehityksen liikkeellepanevista voimista.

Yksi direktiivissä säädetyistä keskeisistä velvoitteista on kansallisen ohjelman laatiminen. Kansallinen ohjelma on kansallinen strateginen tiekartta tai suunnitelma, jossa määritetään, miten kansallisia toimintapolitiikkoja pannaan tai aiotaan panna täytäntöön. Kaikilla jäsenvaltioilla on käytössä kansalliset ohjelmat, joita jäsenvaltiot kehittävät jatkuvasti. Raportointikauden aikana 11 jäsenvaltiota ilmoitti komissiolle päivitetystä kansallisista

ohjelmistaan. Joissakin tapauksissa jäsenvaltiot eivät kuitenkaan tarkistaneet ja päivittäneet kansallisia ohjelmiaan niin säännöllisesti kuin niiden kansallisessa lainsäädännössä edellytetään. Kansallisten ohjelmien vakaa täytäntöönpano ja tarvittaessa niiden päivittäminen viiveittä ovat radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen vastuullisen huollon tunnusmerkkejä. Se edellyttää, että jäsenvaltiot optimoivat suunnittelun, osoittavat riittävästi varoja, toteuttavat tarvittavat tutkimus- ja koulutustoimet sekä varmistavat yhteistyön yleisön ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tällä hetkellä ei ole käynnissä rikkomusmenettelyjä, jotka liittyvät direktiivin saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja kansallisiin kehyksiin. Aiempien raportointikierrosten aikana komission oli kuitenkin käynnistettävä joitakin jäsenvaltioita vastaan useita menettelyjä, jotka koskivat direktiivin täytäntöönpanoa ja niiden kansallisten ohjelmien direktiivin vaatimusten mukaisuutta. Vuoden 2025 loppuun mennessä käynnissä oli 16 rikkomusmenettelyä¹¹.

3.2 Toimivaltaiset viranomaiset

Kansallisissa kertomuksissa annettujen tietojen perusteella toimivaltaisille sääntelyviranomaisille on taattu tekninen ja taloudellinen riippumattomuus.

Sääntelyviranomaisten riittävä henkilöstö on välttämätöntä, jotta kansalliset ohjelmat voidaan panna täytäntöön turvallisesti ja onnistuneesti. Viime aikoina uudelleen herännyt kiinnostus ydinenergiahankeisiin ja niihin tehtävät investoinnit tarkoittavat, että jäsenvaltioiden on varauduttava vahvistamaan toimivaltaisia viranomaisiaan, myös radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen turvallisen huollon osalta. Komissio on esittänyt yhteisön ohjeellisessa ydinohjelmassa (PINC) analyysin uusiin reaktoreihin ja pitkäaikaiskäyttöön liittyvistä tarpeista¹² ottaen huomioon, että jäsenvaltioiden hallinnolliset toimintatavat eroavat toisistaan.

3.3 Kiertotalous- ja loppusijoituskäytännöt

Syntyvän ja loppusijoitettavan radioaktiivisen jätteen määrä olisi pidettävä niin vähäisenä kuin on kohtuudella mahdollista. Vaihtoehdot, kuten materiaalien vapauttaminen viranomaisvalvonnasta ja niiden myöhempi uudelleenkäyttö tai kierrätys, ovat erityisen varteenotettavia käynnissä olevassa käytöstäpoistotoiminnassa.

Vaikka suurin osa jäsenvaltioista aikoo loppusijoittaa radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen omalla alueellaan, kaikki jäsenvaltiot eivät ole tehneet lopullista päätöstä, ja jotkin jäsenvaltiot harkitsevat edelleen mahdollisuutta yhteisiin monikansallisiin loppusijoitusratkaisuihin. Komission toteuttamassa pilottihankkeessa ”Ehdotus radioaktiivista jätettä koskevaksi yhteiseksi eurooppalaiseksi lähestymistavaksi”¹³ mahdollisimman monet

¹¹ Alankomaita, Belgiaa, Bulgariaa, Italiaa, Irlantia, Itävaltaa, Kreikkaa, Kroatiaa, Latviaa, Liettuaa, Portugalia, Romaniaa, Saksaa, Sloveniaa, Tanskaa ja Viroa vastaan.

¹² Komission tiedonanto, Euratomin perustamissopimuksen 40 artiklan mukaisesti esitetty ohjeellinen ydinohjelma – lopullinen (ETSK:n lausunnon jälkeen), COM/2026/120 final, 10.3.2026, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:52026DC0120>.

¹³ Euroopan parlamentin jäsenten aloitteesta rahoitus sisällytettiin EU:n talousarvioon. <https://energy.ec.europa.eu/document/download/b74f0a8f-ef96-45ce-8301->

kansalliset viranomaiset olivat mukana perustamassa foorumia, jossa voidaan keskustella mahdollisista yhteisistä ratkaisuista radioaktiivisen jätteen huoltoon Euroopassa.

Jäsenvaltiot, joilla on ydinvoimaohjelma, aikovat loppusijoittaa käytetyn ydinpolttoaineensa syvällä maaperässä sijaitseviin loppusijoituslaitoksiin. Jotkin maat jälleenkäsittelevät käytettyä ydinpolttoainettaan, kun taas toiset pitävät tämän vaihtoehdon avoinna.

Ensimmäisen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksen on määrä aloittaa toimintansa Suomessa vuoteen 2027 mennessä. Ruotsissa ja Ranskassa on käynnissä investointihankkeita vastaavien laitosten rakentamiseksi, ja niiden odotetaan valmistuvan seuraavan vuosikymmenen aikana. Edelliseen kertomukseen verrattuna yhä useammat jäsenvaltiot työskentelevät aktiivisesti syvälle maaperään sijoitettavien loppusijoituslaitosten valmistelun eri vaiheissa. Tällaisille korkea-aktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituslaitoksille suunnitellut käyttöönottoajankohdat sijoittuvat useimmissa tapauksissa tällä hetkellä vuosien 2050 ja 2075 välille.

3.4 Kustannusarviot ja rahoitus

Lähes kaikki jäsenvaltiot toimittivat tietoja kansallisten ohjelmiensa kustannusarviosta. Vuonna 2023 radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen huollon arvioidut kokonaiskustannukset¹⁴ EU:ssa olivat edelleen noin 300 miljardia euroa, mikä vastaa komission aiemmissa kertomuksissa esitettyjä arvioita.

Kansalliset arviot vaihtelevat huomattavasti metodologian, oletusten, tietojen kattavuuden, laajuuden ja tarkasteltavien ajanjaksojen osalta, koska erilaiset kansalliset olosuhteet edellyttävät erilaisia kansallisia toimintatapoja. Avoimuuden lisäämiseksi ja rahoitusvarmuuden parantamiseksi komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa ydinalan taustajärjestelmän taloudellisia kysymyksiä käsittelevässä asiantuntijaryhmässä¹⁵ antaakseen ohjeita radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen huoltoa koskevien kansallisten ohjelmien kustannusten raportointiin.

Useimmat jäsenvaltiot toimittivat myös tietoja kansallisten ohjelmien täytäntöönpanon rahoitusjärjestelyistä ottaen huomioon käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen tuottajien vastuun. Näissä järjestelyissä on huomattavia eroja: muutamissa jäsenvaltioissa rahoitus perustuu sähköntuotannosta perittävään maksuun, toisissa jätteen ominaisuuksien perusteella määräytyviin maksuihin ja joissakin valtion talousarviosta saatavaan rahoitukseen.

Koska menot syntyvät tyypillisesti vasta radioaktiivisten aineiden tai ydinpolttoaineen käytön jälkeen – joissakin tapauksissa useita vuosikymmeniä myöhemmin – loppupään kustannukset on otettava huomioon uusien ydinalan toimien varhaisessa vaiheessa. Komissio huomautti yhteisön ohjeellisessa ydinohjelmassa, että hallitusten sitoutuminen ja jätteiden tuottajilta

[5c8d86b9c5d1_en?filename=C_2023_4577_1_EN_annexe_acte_autonome_nlw_part1_v1.pdf](#).

¹⁴ Radioaktiivisen jätteen huollon arvioiduilla kokonaiskustannuksilla tarkoitetaan kaikkien jäsenvaltioiden kansallisten ohjelmien yhteenlaskettuja kokonaiskustannuksia, jotka kattavat kaikki jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluvat käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen tyypit sekä käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kaikki vaiheet syntymisestä loppusijoitukseen.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=fi&groupID=3777>.

saatava riittävä rahoitus tehokasta käytöstäpoistoa ja radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen vastuullista huoltoa varten ovat keskeisiä turvallisuuden ja ydinenergian käytölle annettavan julkisen tuen säilymisen varmistamiseksi.

3.5 Ohjelmien seuranta ja raportointi

Useat jäsenvaltiot ovat edistyneet siinä, miten ne käyttävät keskeisiä suoritusindikaattoreita kansallisten ohjelmien täytäntöönpanon seurannassa. Edistymisen tehokkaan seurannan ja tuloksellisuusraportoinnin varmistamisessa on kuitenkin edelleen haasteita.

Radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen huoltoa koskevien ratkaisujen toteuttamiseksi tarvittavia tutkimus-, kehittämis- ja havainnollistamistoimia koskeva raportointi oli useimmiten hyvin yleisluontoista. Jäsenvaltioita kannustetaan antamaan tarkempia ja kohdennettumpia tietoja näistä toimista. Komissio panee tyytyväisenä merkille, että useimmat jäsenvaltiot hyödyntävät käynnissä olevaa radioaktiivisen jätteen huoltoa koskevaa eurooppalaista kumppanuutta¹⁶.

3.6 Avoimuus ja yleisön osallistuminen

Jäsenvaltiot eivät ole ilmoittaneet merkittävistä avoimuuteen sekä yleisön osallistumista koskeviin toimenpiteisiin ja toimintatapoihin liittyvistä muutoksista. Komissio toistaa, että avoimuutta ja yleisön osallistumista koskevat vaatimukset on tärkeää panna tehokkaasti täytäntöön muun muassa antamalla komissiolle raportoituessa tarkkoja tietoja käytännöistä.

4 PÄÄTELMÄT

Raportointikauden aikana radioaktiivista jätettä ja käytettyä ydinpolttoainetta käsiteltiin jäsenvaltioissa turvallisesti. Kansallisia kehyksiä ja ohjelmia on käytössä kaikkialla EU:ssa, ja ne on yleisesti ottaen perustettu avoimesti ja osallistavasti. Kaikkien jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että niiden kansalliset ohjelmat ovat ajan tasalla. Itsearviointien ja kansainvälisten vertaisarviointien järjestelmä vaikutti vastaavan tarpeita, ja se edistää jätehuollon päivittämistä ja jatkuvaa parantamista.

Volyymimääräisesti suurimmalle osuudelle radioaktiivisesta jätteestä pyrittiin löytämään turvallisia huoltoratkaisuja, loppusijoitus mukaan lukien. Tästä oli jälleen osoituksena loppusijoitetun jätteen määrän kasvu ja varastoidun jätteen määrän väheneminen. Kaiken kaikkiaan useimmat jäsenvaltiot pyrkivät kehittämään loppusijoituslaitoksia. Monilta jäsenvaltioilta puuttuu kuitenkin edelleen selkeästi määritelty radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen huoltostrategia, mikä haittaa niiden edistymistä.

Jäsenvaltioiden kansallisten ohjelmien seuranta ja rahoitus ovat edelleen tärkeimmät ratkaisematta olevat kysymykset, joihin kansallisten viranomaisten on kiinnitettävä huomiota. Kustannusarviot ovat toisinaan vanhentuneita, tai ne eivät ole tarpeeksi kattavia. Tämä voi vaikuttaa rahoitusjärjestelyjen tehokkuuteen ja aiheuttaa riskin siitä, että rahoitus ei riitä kattamaan tulevia kustannuksia, mikä aiheuttaa kohtuuttoman taakan tuleville sukupolville.

¹⁶ <https://www.ejp-eurad.eu/>.

Kansallisten ohjelmien kustannusten raportointiohjeisiin liittyviä toimia on jo käynnissä¹⁷. On kuitenkin myös muita osa-alueita, joilla tarkemmat raportointiperusteet tukisivat jäsenvaltioita niiden kansallisten kertomusten laatimisessa.

¹⁷ Ydinalan taustajärjestelmän taloudellisia kysymyksiä käsittelevän asiantuntijaryhmän luonnos ohjeiksi käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoa koskevien kansallisten ohjelmien kustannusten raportoinnista: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=fi&groupID=3777>.